

det med saadanne specielle Bemærkninger, hvorved man vilde betegne en særlig Dygtighed hos Lyendet f. Ex. Dygtighed som Sædmand, eller til at passe Kreaturer eller som Rubst og deslige, der nu saa haardt fannes. Nu staar Husbonden som oftest fuldstændig hjælpeløs i saa Henseende, naar han skal sætte Lyende. Naar en Mand har en Plads ledig for en Karl, saa er det ofte Tilfældet, navnlig hvor der er flere Folk, at denne skal udføre et særligt Arbejde. Søger han f. Ex. en Sædmand, og en Karl melder sig, da oplyser hans Skudsmaalsbog Intet. Spørger Husbonden da: „Er Du flink til at saae“, giver Karlen naturligvis sig selv det bedste Vidnesbyrd, og Husbonden er maasse ude af Stand til ad anden Vej at faae Oplysning (En Stemme: Attestet!). Sa jeg har havt adskillige Hundrede Folk i min Tjeneste, men endnu har jeg aldrig set, at deres Attestet betød noget i Sammenligning med tidligere Skudsmaalsbøgerne! Nu fæster Husbonden en saadan Karl som Uolskarl; Karlen ødelægger hans Udsæd, og Husbonden lider et Tab, der er mange Gange større end den Kost og Løn, som Karlen faar, og naar nu Karlen rejser, saa forlanger han uden videre en Paategning om, at han har tjent som Uolskarl, hvilket Husbonden maa give uden at turde tilføje hans Ubrugelighed dertil, og i Genhold til et saadant, bebrager sig erhvervet Skudsmaal rejser han andre Steber hen og tager atter Tjeneste som Uolskarl. Han bliver naturligvis ikke mere end et halvt Aar hvert Sted, men det er ogsaa tilstrækkeligt for ham, til at han kan fortsætte denne Praxis, saa længe det skal være. Som sagt, man kan indvende, hvad man vil, mod Skudsmaalspaategnings Upaalidelighed, saa staar det dog fast, at det for Husbonden var en Veiledning, som nu bitterlig faanes af Enhver, som har et større Lyendehold. Nu kommer den anden Indvending, man gjorde mod Skudsmaal. Man sagde, at naar et stakkels Lyende har forset sig, og for denne Forseelse faar et uheldigt Skudsmaal, saa er det brændemærket for hele Livet, saa kan det rejse fra Sted til Sted og maa forgjæves søge Kondition; derfor bør der intet Skudsmaal staa i Bogen, saa ere alle lige gode. For det Første vil jeg nu bemærke, at det er fuldstændig urigtigt, at et Lyende for en enkelt uheldig Paategning i Skudsmaalsbogen behøvede at rende Landet rundt for at søge en Plads. Jeg veed endog, at Lyende, som er kommet lige fra Lughuset, har ikke behøvet at rejse ret langt for at søge Plads. Naar Vedkommende vakte Formodningen for, at han ærlig og oprigtig ønskede at vende tilbage til den rette Vej, saa har jeg kjendt ikke saa Husbonde, som beredvillig have forstøt et saadant Lyende. Men hvad der i ethvert Tilfælde er vigtigere end alt Andet, er, at det hæderlige Lyendes Anerkjendelse og det utro Lyendes Straf er en uundværlig Betingelse for Dprettholdelsen af den offentlige Moralitet i Lyendeforholdene. Naar Godt og Snavs gaar omkring

i Verden som lige godt, og den samvittighedsfulde opoffrende, tro Karl ikke faaer anden Anerkjendelse med paa sin Vandring end den utro Karl, som ad hoiilkenfømhest Vej søger at undbrage sig Opfyldelsen af sine Pligter, saa demoraliseres Lyendet, og saa have de, der have skabt en saadan Lovbestemmelse, Ansvaret derfor. Det er min fulde Overbevisning, at der er Intet, som i den Grad har været demoraliserende for Lyendet, som Afkaffelsen af Skudsmaalspaategninger. Man kunde for mig have sat saa strenge Straffebestemmelser, man vilde, for at værne om den retfærdige Paategning i Skudsmaalsbøgerne; men man har ikke kunnet gjøre Lyendet nogen større Ulykke, end man har gjort ved at ophæve Skudsmaalspaategningen, idet man har straffet alt det hæderlige, fremadstræbende Lyende for at skaane det utro Lyende for Straf. Det er denne sidste Betragtning, jeg især gaar ud fra. Jeg veed meget godt, at den naturligvis kun vil finde meget ringe Indgang hos det ærede Flertal i dette Thing; men den skal udtales her idag, for at der under alle Omstændigheder, naar denne Sag er færdig og er bleven erpeberet ligesom saa mange andre i den senere Tid, kan ligge et Vidnesbyrd for, hvorvidt Lyendet har fundet virkelige Talsmænd for dets sande Interesser i dem, der bestandig tale i dets Navn.

Justitsministeren (Klein): Inden Jordemødrene blive aldeles overvaldede af Husbonde og Lyende, vilde jeg dog gjerne i Anledning af den Indstilling som foreligger fra Udvalget med Hensyn til det under Nr. 5 omtalte Andragende fra 43 Jordemødre, sige et Par Ord. Egesom der til det ærede Thing er indkommet forskellige Andragender fra Jordemødre, saaledes er der ogsaa allerede for længere Tid siden indkommet Andragender i lignende Retning til Justitsministeriet, og Justitsministeriet har fundet sig opfordret til at gjøre denne Sag til Gjenstand for nærmere Undersøgelse og Overveielse. Jeg kan da altsaa meddele, at der allerede for længere Tid siden er indhentet Erklæring ikke blot fra lægevidenskabelige, men ogsaa fra kommunale Myndigheder, nemlig samtlige Amtsraader heri Landet, og jeg haaber, det ikke vil vare mange Dage, inden jeg skal kunne forelægge et Lovforslag gaagende ud paa noget at forbedre Vilkaarene for Jordemødrene heri Landet. — Hvad Lyendeforholdet angaar, tør jeg maasse sige, at denne Sags Bigtighed naturligvis heller ikke er undgaet Justitsministeriets Opmærksomhed. Man havde begyndt at overveie, om der ikke kunde gjøres Noget, og da Svad, for at afhjælpe de Klager, som fremkom fra mange Sider, men man blev da foranlediget til at stille Sagen noget i Bero. Det vil nemlig maasse erindres, at der i afvigte Sommer i Anledning af en Landboubstilling i Kjøbenhavn var samlet et ikke ringe Antal Land-